

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

PROCESUL FOII „LIBERTATEA”

Sus inimile!

Adversarii nostri politici sporesc în curagiu. Și sunt de credință, că biruința asupra chestiei române le e aproape, le e asigurată. Încă câte-va suprimări de ziare și nimiciri de oameni, și vor fi la liman!

Săptămâna trecută tribunalul din Cluj a dat două aspre osânde nouă asupra alor doi Români, cari în timpul ce li-l lasă liber ocupațiunile lor speciale, se mai pun și în serviciul presei române dela noi, aproape singura care mai duce înainte lupta pentru dreptul națiunii și limbei noastre. Sunt domnii *Dr. Casiu Maniu*, avocat în Cluj, și *Ioan Moța*, preot în Orăștie.

Di Dr. Casiu Maniu, a stat în fața curții cu jurați din Cluj Joi în 14 Maiu n., pentru un articol politic scris în „Tribuna” în care critisa „ideea de stat” așa cum la noi se înțelege ea de capetele șoviniste. Ținuta dlui Dr. Maniu în fața judecătorilor săi a fost resignată și rece. D-sa a apărât cu hotărâre dreptul limbei române, prin faptul, că, deși avocat, ca acusat n'a voit să vorbească cu judecătorii decât în limba română, silindu-i să se folosi de tâlmăci, dacă ei nu știu românește, precum ar fi datorii să știe, căci el ca acusat are drept a vorbi și a cere a fi ascultat în limba mamei sale, și se folosește de acest drept! Lucrul acesta a scos din toată firea pe jurații ce-i avea în față și pe membrii tribunalului. Iar fiindcă în apărarea sa, s'a ținut pe un punct înalt de a vedea lucrurile și într'un avânt al tâlcuirii înțelesului luptelor noastre naționale de azi, le-a spus și vorba, că: „Domnilor! astăzi ne certăm încă numai cu vorba și în scris, dar deja preste 20 de ani, ne vom încăera altfel! — atât curtea cu jurați cât și tribunalul erau infuriați la extrem, și au dat acusatului avocat, ca primă pedeapsă, pentru un singur articol de ziar, un an închisoare de stat și spesele de proces!

Când apoi, preste o zi, a venit înaintea lor preotul *I. Moța* pentru articolul său scris în „Libertatea”, buna dispoziție a juraților se vedea deja pe fețele lor. L-au declarat imediat vinovat și de agitație și de preamărirea condamnațiilor politici, și i-au dat o pedeapsă cumulată, de un an temniță comună, deci una din cele mai strașnice pedepse ce s'a dat unui ziarist român. Iar considerând că i-s'a dat asta ca întâie pedeapsă, e negreșit cea mai grea ce se știe și în istoria proceselor noastre politice!

Și unul și altul din condamnații săptămânii trecute însă, își iubesc cu mult mai mult neamul și limba, decât ca pedepsele aspre ce li-s'au dat, să-i poată clătina în credință

și stăruința lor de până aci. Dacă înalta Curie va afla de bine a proba aceste pedepse în forma dictată. ei își vor purta cu resignațiune crucea lor, și vor rămânea aceiași fii credincioși și gata a se jertfi pentru națiunea lor.

Un lucru însă face multora gânduri, și poate face și noilor condamnații politici ai nostri: Lupta noastră națională e azi atât de desorganizată, atât de părgănită, încât tot mai deasă răsare peste câmpul nostru național și se ridică cobitoare buruiana neagră a desnădăjduirii, a deprimării, a stângării insufletirii, ca în jurul unei case pustii, fără stăpân, pe care o năpădesc buruienile, crescând pe toate cărările ce duc la ea și dela ea, pe treptele ei, în ambaturile ei și în sfârșit în lăuntru odăilor ei! Iar între astfel de împregiurări tot mai mulți se întreabă, că oare mai plătește-se se te expui pentru o cauză națională fără cap și fără stăpân? Și cei cari, împinși de caldele lor inimi românești, s'au expus, e întrebare cu ce mângăiere își suferă ei osândirile lor, văzând vântul pustiu și cobitor ce suflă peste câmpul nostru național?

Nu ved bărbatii români frunțași curagiu ce adversarii nostri politici, cari ne-au jurat a ne trimite perzarea, îl prind tot mai mult, tocmai văzând destrăbălarea și demoralizarea ce domnește peste noi, și cu atât mai vârtos isbesc greu în cei căzuți pe mâna lor, ca prin asta să vire spaimă în tot mai multe inimi și frică de a se mai manifesta naționalicește? Și nu se gândesc ei, că au datorință a alina suferințele celor loviți pentru Românism, făcând să se ducă o luptă eroică, înaltă, pe toată linia, încât și cei din temniță să-și zică: „Fie, mi-e drag și mi-e cu plăcere a suferi pentru o astfel de luptă națională!”

Popor român și conducători ai poporului român! Ciasuri de ispite grele ne pasc urma. Priveghiați! Treziți-vă. Sus inimile! Ca ciasul slab să nu ne poată aduce perzare ori moarte!

Deputatul Dobrei, Lázár Arpad, murind zilele astea, cercul e declarat vacant.

Di Dr. Aurel Vlad, avocat și director de bancă în Orăștie, însușește fondator al ziarului nostru „Libertatea”, în înțelegere cu amicii nostri de principii, s'a hotărât a candida cu programul național român în acest cerc!

Atragem atenția cetitorilor asupra apelului special ce publicăm pe pagina a doua în această afacere.

Tot Românul care nu mai doarește umilirea noastră și rușinea pe care o suferim, de-a vedea în dietă vorbind în numele nostru străinii fără inimă pentru noi, — să asculte acest apel!

Pertractarea

procesului „Libertății” la 16 Maiu.

La oarele 8^{1/4} jurații se adună și îndată intră și tribunalul: președinte Artur Reinbold, juzi votanți: Al. Stefani și Dan. Jekci; procuror: Aladar Jeney.

Fiind să se constituie curtea cu jurați, președintele cetește legea despre dreptul de excludere a celui acusat și a procurorului. Și unul și altul poate respinge dintre jurați a 3-a parte.

Să pun acusatului întrebările generale, la care răspunde că e născut în Nojag, e preot gr.-or. în Orăștie, tată a trei copii între care cel mai mare de 5 ani cel mai mic de un an, fără avere.

Constituirea juriului.

Se pun în urnă ședulele cu numele juraților. Având a se face scoaterea prin soarte a celor doisprezece cari să fungeze ca juri aci, acusatul e întrebat de vrea însuși să se folosească de dreptul de respingere a juraților. Răspunde că lasă acest drept apărătorului său. Scoțându-se din urnă numele juraților, procurorul respinge pe 6 inși (l'or fi rugat să-i respingă ca să-și poată vedea de alte treburi mai bune), apărătorul Dr. Vlad respinge pe 8, anume meșteri mănșeri, căruțași, cismași, etc. primind numai elemente mai inteligente, cari cel puțin să-l înțeleagă ce le va vorbi!

Cei „nechemati” dintre jurați pleacă. Cei rămași depun jurământul: Fiecare pe rând, provocați pe nume de președintele, pune mâna pe inimă, zicând: „Jor! Dzeu așa să-mi ajute!” (precum va judeca adecă de drept).

Un notar cetește actul de acuză al procuraturii cu părțile inermite.

Ascultarea acusatului.

Acusatul preot e ascultat carăși. Președintele, prin tâlmăci, îi cere explicări, că în ce chip a înțeles cutare și cutare parte din articol? Le explică. Declară că nu a avut în gând agitarea contra națiunii maghiare, de care nici nu e vorbă niciuri în articol, ci apoteosând dreptatea cea ideală, pe care regele Mathia, cel puțin după legendă, ar fi reprezentat-o în lume, a resfrâns câte-va observări critice și asupra stărilor de azi în ce privește aceeași dreptate ideală în lume, atingând pe dușmanii dreptății, — ceea-ce nu e ațitare la ură contra unui neam oare-care.

Președintele i-a pus apoi în trei forme una după alta întrebarea că ce a înțeles unde zice în articol, că: „nu departe de picioarele tale, eșafod este ridicat dreptății”?... iar văzând că acusatul o explică și asta, îl întreabă și mai direct, că prin vorba „nu departe” nu a înțeles tribunalul din Cluj? — acusatul îi răspunde, că atunci când vorbește despre regele Mathia, care a fost Domn preste o țeară întreagă, nu măsură distanța cu palma, și alusia nu privește direct acest tribunal. — După asta apoi a fost lăsat în pace.

Tâlmăciul traducea întrebarea președintelui față de acusat și răspunsul lui față de președinte. Odată văzând că tâlmăciul traduce slab, pârintele Moța îl îndreaptă imediat. Președintele atunci îi zice acusatului:

— Dacă D-Ta înțelegi așa de bine limba maghiară, că deosebiri așa de fine le observi la traducere și le coregi, de ce nu vorbești ungurește în interesul apărării proprii?

Păr. Moța: Voesc să mă folosesc de dreptul limbii materne, dar nici nu știu atâta ungurește cât să mă pot exprima în ungurește.

Președintele dă apoi cetire articolului întreg, cu pasagele incriminate ca și cele neincriminate.

Rectificarea traducerii.

Apărătorul Dr. A. Vlad înainte de a merge mai departe, cere a se constata, că traducerea articolului făcută de tâlmăciul tribunalului, e în mai multe puncte din cele esențiale, pe care se razimă acusa procurorului, falsă, atât de falsă, încât rectificându-se traducerea acelor părți, cade însași acusa întemeiată pe ele!

Procurorul a aflat că în pasagiul următor:

„Nu departe de picioarele chipului tău, care reprezintă dreptatea, eșafod este ridicat tocmai dreptății!”, și zeci din noi cari ne silim a fi apostolii adevărului și ai dreptății celei iubite de tine, duși am fost și suntem și trași pe acel eșafod modern, svirlit în temniți, expatriați, sârăciți, pentru cercurile noastre care strigă pupă dreptate!”

— s'ar cuprinde preamărirea expresă și evidentă a celor condamnați în procesul Memorandului, cari au fost mai mult de zece, și pe aceea îi vizează autorul prin vorba „zeci din noi”...

Procurorul e de credință asta, pentru-că traducătorul, cu știință ori din neștiință, a lăsat afară din traducere cuvintele: „și suntem”, ceea-ce e mare deosebire, căci arată că e alusie și la present, deci nu poate fi vorbă de Memorandiști în special.

Tâlmăciul constată că e drept. Tribunalul ia la cunoștință rectificarea. Dr. Vlad cere deci să se rectifice traducerea pe care o are tribunalul, căci prin asta cade acusa ridicată de procuror, că acest pasagiul ar cuprinde preamărirea Memorandiștilor.

Procurorul să împotrivește. Cere a se susține acusa formulată concret pe acest pasagiul și ca dovadă cere cetire actului final din procesul Memorandului, a cărui uriaș volum s'a procurat și stătea, teanc mare, legat, pe masă. Dr. Vlad cere să se respingă propunerea aceasta a procurorului.

Tribunalul după o mică sfătuire, respinge cererea procurorului, și primește pe a drului Vlad. Actul nu se cetește, căci, enunță tribunalul, prin traducerea rectificată e exchisă supoziția că acel pasagiul ar privi pe Memorandiști!

Procurorul necăjit anunță cas de nulitate, — căci, își închipuia, prin asta îi scapă din mână acusa de preamărirea, ridicată față de autor, și rămâne numai agitația.

Dr. Vlad rectifică și alt pasagiul important, care era oare-cum razimul acusei de „agitație”. E pasagiul:

„Ca glas din buciem de aur să răsună glasul tău, făcând ca dreptatea în această țară numai amici să aibă, nu dușmani, și cerând ca

Toți dușmanii ei să peară
Din hotără în hotără,
Indrăgi-i-ar ciorile
Și spânzurătorile!”

— pe care tâlmăciul o tradusesse, ca și cum autorul ar fi zis: „Dreptate în această țeară să aibă numai amicii

(adecă amicii noștri, Români), iar nu și dușmanii, și cerând ca: Toți dușmanii să peară!”... și le-a arătat dl Dr. Vlad, că pasagiul e o agitație contra dușmanilor dreptății, ca ideal, ca principiu, nu e aci vorbă de fel despre Români ori despre Unguri!

S'a mirat și tribunalul de marea deosebire și stricare a sensului, cum e în traducere față de original. Tâlmăciul a recunoscut că e greșit tradus și a primit rectificarea, luându-se tot tăișul unui pasagiul pe care călărea procurorul. A primit-o și tribunalul și procurorul, prin ce toți credeau situația acusatului ușurată mult.

Aș! Puteai să rectifici toate cuvintele, se le ștergi chiar, până rămâne hârtia albă, de ajutorat, să pare că puțin ajutai prin asta.

Traducerea lui Dr. Suciu.

Convingând tribunalul despre aceste părți însemnate fals traduse, Dr. Vlad i-a oferit traducerea cea fidelă, corectă, pe care au procurat-o dela tâlmăciul oficios al tribunalului din Arad *Dr. Ioan Suciu*, rugându-l să o iee asta la protocol, și pe baza acesteia să pertracteze!

Tribunalul însă, deși văzuse ce slabă, ba falsă, e traducerea de care el se folosește, n'a primit traducerea cea bună imbiată de apărător.

Procedura de dovedire e încheiată.

Întrebările.

Procurorul presintă întrebările ce dorește să fie puse juraților, anume numai 2 întrebări principale:

I. Află ei de vinovat pe *I. Moța*, autorul articolului „A murit Mathia și cu el dreptatea” de agitație la ură contra națiunii maghiare? — fapt care se pedepsește cu închisoare de stat până la 2 ani) — și

II. Îl află ei vinovat prin alinea amintită de preamărirea celor osândiți în procesul Memorandului, și în alte procese politice (— fapt ce se pedepsește cu cel mult 6 luni temniță ordinară) —

da sau ba?

Dr. Vlad, considerând că e numai un actiul prin care se pretinde a se fi comis două delice felurite, cere, pe baza legii, lăpădarea întrebării a doua, eventual contragerea ei în întrebarea I. (când și pedeapsa va fi numai una, de soiul prescripșit pentru acel delict).

Președintele cere părerea juraților, cari, retrași, revin și pretind susținerea întrebărilor deosebite, precum le-a formulat procurorul, — cu două ascușuri!

Tribunalul se retrage și decide, că întrebările să susțin separate, dar chestia cu Memorandiștii să eschide, fiind evident, că alusia nu e numai la ei. Să susține însă în forma, că privește în general condamnații politici dela Cluj.

Dr. Vlad însinuă nulitate pentru formularea acum ulterioară a întrebării a doua, în contradicție cu acusa originală ridicată de procuror.

Procurorul e nemulțumit și el, că închipuirea lui cu Memorandiștii să înlătură, și cere de nou desfacerea teancului celui mare de pe masă și cetire din el. Dr. Vlad să împotrivește. Tribunalul respinge din nou pe procuror.

Vorbirea de acuză.

Fiind chestia întrebărilor încheiată, să dă cuvânt procurorului. El își începe vorbirea de acuză la oara 11

„In purtarea lui s'a manifestat acea aroganță fără păreche, pe care în timpul din urmă o vedem adeseori la agitatorii români (?). Atacă fără cruțare unitatea noastră de națiune și de neam, tăbărește asupra legilor noastre. E un adevărat tip al agitatorilor români de rea credință!...“

„Elenzék“ scrie „In sala de peritactări a curții cu jurați din Cluj, în pauze curgea azi gărlă vorba valahă. Semn evident că e pus sub acuză pentru agitație oare-care erou național al lor. Acest mai nou martir e Ioan Moța, preot gr.-cat la Orăștie.“

„După întemeiata vorbire de acuză a lui Jenei Aladár, și după ascultarea vorbirii de apărare a lui A. Vlad, care exploata cu istețime paragrafi din mănile sale, — jurații au declarat vinovați pe acuzat...“

„Kolozvári friss újság“ scrie sub titlul: „Preot valah maghiarofob“ (mâncător de Unguri);

„Judecata aspră dar dreaptă a curții cu jurați din Cluj, a făcut ieri iarăși „martir“ pe un agitator valah maghiarofob. De astă dată pe unul de aceia, cari din haina iubiri de-approapelui și-a vârsat ura asupra națiunii maghiare.“

„Sentința aspră dar dreaptă, a impresionat din cale-afară deprimat, dureros, asupra „fraților“ Români, cari erau de față în număr mare. Oare cuminti-se-vor dintrênsa?“

Congregație.

Pe ziua de 29 Maiu a. c. e convocată la Deva congreagația comitatului nostru, al Hunedoarei, — fiind puse la ordinea zilei 363 de obiecte, afară de cele câte se pun încă în obicinuitul suplement de program.

Printre obiecte vedem însemnate: I. Publicarea articlilor de lege sancționați mai nou. — II. 5 ordinațiuni ministeriale, printre cari una care recunoaște prefecerea satului Valudobrii în comună de sine. — III. 67 de afaceri interne comitatense: întregiri

trăbuia nici mâncare; a trântit ușa după ea și-a plecat la biserică.

Badea Toader a rămas acasă, era și el cam năcăjit, dar cu tot necazul, nu s'a îndurat să nu bea un păhar de rachiu cald cu zahăr și cu scortșoară ce-l închina în fie-care an a doua zi de Paști cu Sanda a bătrână de vre-o douăzeci și cîți-va de ani, ear de optsprezece ani încoace și cu Ducuța.

Când bea omul la Paști un păhar cu rachiu, nu-l bea doar că i-a venit să-l bea, și chiar lui badea Toader nici că-i trebuia, dar păharul ăsta are darul de a-ți aduce aminte de toate vremurile, când și unde l-ai băut și ce era pe atunci. Așa și bietul bătrân, nici n'a dus păharul la gură, când s'a văzut d'odată mai tînăr cu douăzeci și cinci de ani în brațe cu Sanda lui cea dragă și-și aduce aminte ca acum de vorbele ei. „Nu-ți calc cuvântul, dragă Toadere, că și mama asculta de tata, când îi făcea numai un semn din ochi.“

Și azi?...“

Bătrânul bău rachiu și scutura din cap: „Auzi tu scorpia, ce să-mi grăiască! Când vrei să faci o treabă de Doamne-ajută, închide muierea-n pivniță și dai drumul numai după ce ai isprăvit-o“...

GEORGE STOICA.

de oficii, rapoarte de-ale vicșpanului și socotelile comitatense pe anul trecut. — IV. 229 afaceri comunale: recursuri, socoteli pe anul trecut, cereri, etc. V. Rescripțele altor comitate și orașe autonome, cătră comitatul nostru, ca să le spriginească în cutare și cutare mișcări pornite de ele. Printre acestea mai însemnate sunt: Cererea orașului Budapesta pentru regularea salarelor învțătorilor de stat; a comitatului Alba pentru zidirea unei case de nebuni; a comit. Gömör pentru regularea plăților funcționarilor comitatensi; a comit. Heveș: pentru realizarea armatei independente maghiare (desfăcute de Austria, cu limba maghiară!); a orașului Cluj pentru luarea de măsuri întru spriginirea industriei din patrie (contra produselor industriale din străinătate); a comit. Turdeide-Murș pentru a prevedea pe funcționarii administrativi cu insignii naționale (a le pune ceva pecet unguresc pe frunte!); a orașului Pojon pentru regularea dreptului de întrunire și însoțire (pe bazele cele mai șoviniste!); a comit. Pojon pentru reviziunea legii despre răpausul de Duminecă; a comit. Pojon pentru valorarea limbii maghiare în afaceri, în întreprinderi în tote; a comit. Somogy pentru ca pământul maghiar să rămână în mâni maghiare (ce-o mai fi și asta?!); a comitatului Ungvár în contra unui articol vătămător pentru administrație, apărut în „Budapesti Napló“, — etc.

Precum vedem, la ordinea zilei, mai ales între rescripțele comitatelor și a orașelor, să găsim și astfel de puncte, față de cari membri români au datorință a se prezenta și a apăra punctul de vedere românesc, căci ele sunt effluxul șovinismului, tinzând a aduce nouă schimbări în viața publică, administrativă, socială, militară, care să fie o nouă strimtorare a naționalităților nemaghiare.

Așteptăm dela membrii români a se prezenta în număr complet și a fi la locul lor!

„Luminează-te și vei fi!“

„Revista Bistriței“ aduce în numărul său mai nou un instructiv articol scris de dl Dr. Victor Onișor, asupra foloaselor Reuniunilor de cetire (mici casine) prin sate. Purcede dela adevărul, că de e să avem viitor nu trebuie să lăsam ca copiii după eșirea din școale să părăsescă cartea, ci chiar de aci încolo să se în-deletnicească mai cu dinadinsul cu cetitul.

„Trebue să-i obicinuiim — zice dl Onișor — să dorească cetirea de cărți bune și de gazete, care să-i țină în curent cu cele ce se petrec în lume!“

„Aceste ținte ni-le putem ajunge prin înființarea și susținerea de reuniuni de cetire. Aceste reuniuni s'au dovedit de cel mai potrivit mijloc pentru a instrua poporul de pe sate. Până acum avem în comitatul nostru al Bistriței câte-va reuniuni de acest fel, cum e reuniunea de cetire și cântări din Zagra, înființată la inițiativa și stăruința scriitorului acestor șire și a unui prieten al său, când erau studenți universitari. După modelul acesteia s'a înființat reuniunea de acest fel

din Telciu, Sângeorgiu și Maieru. Despre aceste reuniuni știm, că de fapt funcționează și își aduc roadele folositoare în comunele unde le e terenul de activitate!“

„Aceste reuniuni s'au dovedit de un folos așa de mare, cum abia își poate omul închipui. Ți-se umple inima de bucurie, când vezi în Dumineci și sârbători plugarii cetind gazete și discutând lucrurile din cărmuirea lumii; când auzi că în serile lungi de iarnă se adună la câte o casă 10—12 persoane și ascultă pe unul care cetește, ascultă cu acea însuflețire sfântă, cum numai sufletul însotșor de învțătură poate! Iti saltă sufletul de bucurie, când auzi, că în satele care au astfel de reuniuni sunt mai puțini cei ce cercetează crășmele, căci în timpul liber, în loc de-a merge la crășmă, merg la „casină“; se fac mai puține fapte rele în comună căci prin învțătură sufletele se nobilitează!“

NOUTĂȚI

† Dr. Iustin Colbazi de Eor-meneiș. Sfirșit tragic avu acest de toți iubit fiu al marii familii a Colbazi-eștilor. Ca medic militar timp de 17 ani, fuse-se chiar acum distins de M. Sa cu Crucea de aur cu coroană; în 13 Maiu i-să predase în chip festiv, și abia 3 zile avu noroc a o stăpâni, căci un morb periculos de gât îl păștea și-i amenința în fie-care clipă viața. Vineri seara în 15 Maiu n., la orele 8, fiind altfel bine, în cafeneaua „Central“ din loc, cu mai mulți pretini, după-ce cinase, l'a apucat tusa pricinuită de boala sa, și fiind se se vede timpul crizei, tusa i-a provocat spargerea abscesului din gât și poate rumperea unei arterii, și a pornit vârsare mare de sânge și în mai puțin de 2 minute, omul altfel voinic, căzu jos fără conștiință și fu pe dată mort. Medicii chemați de grabă, constatară numai, că totul e prea târziu, nu se mai poate nimic ajuta.

Tot orașul, prin care vestea despre tragicul sfirșit al simpaticului medic de regiment, să lăți repede de tot, — fu consternat de neașteptata știre! Ni-meni nu voia s-o creadă.

Duminecă a fost înmormântat după ritualele confesiunii gr.-cat. române, cu foarte numeroasă asistență. Tot orașul l'a petrecut la mormânt. Numeroasele sale rudeni, iubitul său frate Constantin de Colbazi (Spring), sora dna Valeria Dr. Beu (Sibiin), fratele său Sever (Cireși), cumnata dna Milica cu soțul său P. O. D. protopop George Romanul (Deva) și alții din alte părți, au grăbit la Orăștie a petrece la mormânt pe fratele și ruda, care prea de timpuriu, în etate de abia 45 ani, a trecut din mijlocul lor. A fost o jale mare. D-zeu să-l odichnească în pace.

Viitorul Impărat! Nu puțin supără cercurile șoviniste maghiare ținuta ce a avut-o la balul de curte din săptămâna trecută, la Budapesta, archiducele moștenitor de tron, Francisc Ferdinand.

Archiducele n'a fi vorbit cu nici unul din aristocrații unguri, decât cu contele Ioan Zichy, conducătorul partidului poporal-opozițional, și cu amicul său contele Tasilo Festetich. A doua-zi archiducele a părăsit Budapesta. Faptul acesta încă e viu scormonit în presa maghiară, ca un semn, că viitorul Domnitor nu-i prea are la inimă pe îndrășneții și zvăpăiați politici de azi din Budapesta!

Asentările din nou amânate? „Egyetertes“ are știre că asentările, cari erau hotărâte pe zilele prime ale lunii Iunie, au fost din nou amânate. Ordinul de amânare se va trimite zilele acestea autorităților în drept.

In ședință plenară consistorială dela 18 Maiu n. a consistorului din Sibiu, asesorii nou aleși au depus jurământul; de casar al consistoriului a fost ales asesorul Panteleon Lucuța, și s'au făcut dispozițiuni pentru executarea concluserilor luate în sinodul archidieceșan.

Hymen. Dl Ioan Florea, tipograf în Orăștie și d-șora Marioara P. Culca își anunță sârbarea cununiei lor, ce se va celebra Duminecă în 11/24 Maiu n., în biserica gr.-or. din Pianul-de-jos. Le dorim toată fericirea!

— Dl Rusalin Ionescu și Mariți Iancovici, în Orăștie, logodiți, Dorim tot binele.

Nouă bănci românești. Afară de „Jiana“, ce se va înființa în Petroșeni cu un capital de 60.000, — se va înființa în scurt timp un institut românesc de credit și economii și la Bistrița, (unde mai este de-altfel un institut românesc de credit „Bistrițana“). Noua bancă se va numi „Coroana“. Adunarea constituantă se va ținea la 23 Maiu n. În fruntea noii întreprinderi stau dnii: Mihail Făgărășan, protopop și Dr. Gavril Tripon, adv. — Sub firma „Tibleşana“ s'a înființat în Kis-Kaján (comit. Solnoc-Dobăca) o bancă românească cu capital social de 20.000 cor. — Iar' sub firma „Șugăreana“ se va înființa în curând, în frunte cu protopopul tractual al Sebeșului Sergiu Medean, o bancă românească în Șugag, cu capital social de 10.000 cor.

Pedeapsă de 20.000 coroane. Se știe, că toate statele isgonesc de pe teritorul lor, cât pot, loteriile străine și numai cu mari vămi și dări pot lucra loterii străine în lăuntru altei țeri. Bancherul și colectantul de losuri de-ale loteriei de cl. ung. Filip Kohn din Budapesta, s'a dus în Austria, ca să vîndă losuri de-ale loteriei de clase ungare. A fost însă arestat și dat în judecată. Judecătoria l'a pedepsit pe bancherul Kohn pentru răspândirea în Austria a losurilor loteriei de clase ungare la 20.000 coroane amendă și 6 luni arest.

Biserica jidovească din Segedin. În 19 Maiu s'a predat folosința biserica cea nouă jidovească din Seghedin. Sfințirea ei s'a făcut cu parade mari, prin mai marele Rabbi din Măcău, însoțit de Rabii din Timișoara și Cinci-Biserici. Biserica a costat 650.000 coroane, deci mai mult ca ori-care din catedralele, pe cari le au d. e. Românii din patrie!

Două mii de case potopite de foc. La Șilesia, în Galiția, a bătuit un foc teribil. Trei persoane au perit în flacări. S'a socotit, că în cele din urmă cinci săptămâni, focurile au nimicit în Galiția două mii de case! Paguba totală trece de 3 milioane de coroane.

Tăierea capului unui tată și a unui fiu. Se telegrafiază din München (Bavaria), că la Staubing, călăul a tăiat capul șelarului Bradel, în vîrstă de 61 ani, și fiului său Max, în vîrstă de 23 de ani. Amândoi aceștia omoriseră în prăvălia lor pe un negustor călător, anume David Baerman, pentru a-l jefui, pentru ce au fost judecați la moarte prin tăierea capetelor.

Croații, contra maghiarizării. Din toate părțile Croației se anunță grele turburări și demonstrațiuni împotriva ungarilor. La Draga mulțimea a dat asalt asupra poștei, stricând telegraful și telefonul și înjurând pe Unguri. Numai miliția a putut să restabilească ordinea. La Portó-Re mulțimea mare a rupt

toate tablele cu inscripții maghiare, aruncându-le în stradă. Intervenind miliția, s'a făcut ordine. Intre Neja și Plase țeranii au cărat petroae în calea trenului accelerat venind dinspre Ungaria, așa că acesta a fost silit să se oprească și apoi să se întoarcă, de oare-ce țeranii croați au aruncat șo ploaie de pietri asupra trenului! Numai intervenind miliția s'a putut curăți drumul.

In Rusia sunt încă mari demonstrațiuni contra Jidanilor, în Rostoc și jur. Tot poporul ține pe Jidani de isvorul întregii miserii de care suferă, și de aci porniri aprinse contra lor.

Din Petroșeni ne trimite 30 de credincioși ai bisericii gr.-or. române, o declarațiune, subscrisă de ei toți, prin care protestează și dînșii contra întimpinării publicate în foaia noastră de dl „Jianu“, prin care se atingea chiar corectitatea și bunăcredința episcopului Dionisie Socol. Dînșii regretă, că nu e bunăînțelegere în comună între Români, dar' vina nu o poartă episcopul, ci o ved în conducerea bisericii, după principiul „sic volo, sic iubeo“, care apoi face resens. Arată, că au toată încrederea în dl episcop D. Socol. — Din partea noastră declarăm discuția aceasta de încheiată. Forurile superioare vor face în curând lumină în cauză.

FEL DE FEL

In mormânt de ape. După statistica oficioasă, numai în luna lui Martie a. c. s'au înecat de tot 133 corăbii pe mări între cele 5 continente (11 corăbii mai mari englezești, 4 italiene, câte 3 nemțești, franceze și spaniole, iar de cele mai mici, câte vrei!) Și cu toate s'au scufundat și zeci, ba sute de oameni aflători pe ele, găsindu-și toți odichna de veci în mormânt nemărginit de ape.

Pe trenul vicinal. Călătorul (cătră conductor) Oare de ce merge de-o dată trenul așa de încet.

Conducătorul: Pentru-că conducătorul locomotivei tocmai acum... să rade!

Ex-lex. Mai eri alaltăeri prinseră, într'un oraș de pe la noi, polițiștii un om fără ocupațiune. Conducătorul la poliție omul recunoscu la interogator că el e — executor de dare de ai statului!

„CORVINEANA“ INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII

Concurs.

Dirjecțiunea institutului de credit și economii „Corvineana“ publică concurs pentru ocuparea postului de contabil, pe lângă următoarele condițiuni:

La început va fi ales provisor, pe 1 an, cu salariu anual de 1500 cor. și $\frac{1}{10}$ din tantiema statutară a funcționarilor.

După un an de probă va fi denumit definitiv pe lângă un salariu anual de 1600 cor. și $\frac{1}{10}$ din tantiema statutară destinată pentru funcționarii institutului.

Cei-ce reflectează la acest post își vor înainta petițiunile la Dirjecțiunea institutului până la 30 Iunie st. n. a. c.

Postul e de ocupat cu 1 August 1903.

Hunedoara, 21 Maiu. 1903.

Dirjecțiunea.

